

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ГЕОГРАФІЯ»**

**другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 106 Географія
галузі знань 10 Природничі науки**

Кваліфікація: «Географ. Викладач закладу вищої освіти (Географія)»

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

Херсонського державного університету

Голова вченої ради ХДУ

професор Володимир ОЛЕКСЕНКО

(протокол № 12 від «25» 06 2020 р.)

Освітньо-професійна програма вводиться в дію з «06» 07 2020 р.

Ректор Херсонського державного університету

професор Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ

(наказ № 627-Д від «06» 07 2020 р.)

Херсон, 2020 рік

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Географія» з підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці магістрів.

Освітньо-професійна програма заснована на компетентністному підході підготовки магістра у галузі 10 Природничі науки спеціальності 106 Географія.

Розроблена робочою групою у складі:

Гарант освітньо-професійної програми:

Охременко Ірина Вікторівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри екології та географії ХДУ.

Члени робочої групи:

Мальчикова Дар'я Сергіївна, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії;

Пилипенко Ігор Олегович, доктор географічних наук, професор, декан факультету біології, географії і екології;

Омельченко Наталя В'ячеславівна, кандидат географічних наук, заступник декана з навчально-методичної роботи та практик, помічник декана із забезпечення якості освіти, старший викладач кафедри соціально-економічної географії;

Давидов Олексій Віталійович, кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри екології та географії;

Богадєорова Лариса Михайлівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри соціально-економічної географії;

Молікевич Роман Сергійович, кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії;

Маркелюк Анастасія Василівна, магістрант першого року навчання за освітньо-професійною програмою «Географія»;

Майба Анна Миколаївна, голова комітету з питань внутрішніх комунікацій, запобігання асоціальним явищам та пропаганди здорового способу життя;

Кіріяк Юрій Петрович, кандидат сільськогосподарських наук, начальник Херсонського обласного центру з гідрометеорології;

Черняков Дмитро Олександрович, кандидат географічних наук, старший науковий співробітник Чорноморського біосферного заповідника.

Ця освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Херсонського державного університету.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. **Яворська Вікторія Володимирівна**, доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова;

2. **Пономарьова Альона Анатоліївна**, заступник директора з науково-дослідної роботи - начальник відділу Національного природного парку «Нижньодніпровський»;

3. **Рудик Ганна Сергіївна**, педагог-організатор Херсонської багатoproфільної гімназії №20 імені Бориса Лавренюва Херсонської міської ради.

1. Профіль освітньо-професійної програми «Географія» зі спеціальності 106 Географія

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Херсонський державний університет, факультет біології, географії і екології, кафедра соціально-економічної географії
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр Географ. Викладач закладу вищої освіти (Географія)
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Географія» другого (магістерського) рівня вищої освіти
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Назва акредитації	Сертифікат про акредитацію УД №22007455
Цикл / рівень	НРК України – 8 рівень, EQ-EHEA – другий цикл, EQFLLL – 8 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.
Мова (и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 1 липня 2022 р.
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography.aspx
2 – Мета освітньо-професійної програми	
Формування загальних та фахових компетентностей для виконання професійних завдань та обов'язків освітнього та інноваційного характеру в проблемному полі географії та методики її навчання в закладах вищої освіти, здатності до самостійної професійної діяльності в установах та організаціях що відповідають профілю підготовки, педагогічної діяльності в умовах закладів вищої освіти та організаційно-управлінської діяльності в органах державної влади	
3 – Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань,	10 Природничі науки 106 Географія

спеціальність, спеціалізація)	
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна підготовка магістра має прикладний характер; структура програми передбачає динамічне, інтегративне та інтерактивне навчання. Програма пропонує комплексний підхід до здійснення діяльності в сфері освіти і науки та реалізує це через навчання та практичну підготовку. Дисципліни та модулі, включені в програму орієнтовані на актуальні напрями, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра здобувача
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Основною метою освітньо-професійної програми є підготовка висококваліфікованих кадрів, які б мали глибокі міцні знання для виконання професійних завдань та обов'язків освітнього, інноваційного характеру в галузі сучасної географічної науки, педагогіки та методики вищої та середньої освіти. Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку освітньої сфери, робити акцент на здобутті навичок та знань у сфері географічної освіти та науки, що передбачає визначену зайнятість, можливість подальшої освіти та кар'єрного зростання
Особливості програми	Програма дає можливість отримання подвійного диплому в рамках діючих угод про співпрацю університету з провідними зарубіжними освітніми закладами, стажування на підприємствах, організаціях. Освітньо-професійна програма узгоджена із програмою реалізації міжнародного проекту TempusProject 543681-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-JPHES
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	- 2442.2 Географ - 2442.2 Географ (фізична географія) - 2442.2 Географ-економіст - 442.2 Географ (політична географія) - 1474 Менеджер (управитель) з питань регіонального розвитку - 2442.2 Фахівець з міського та районного планування - 2442.2 Фахівець з розміщення продуктивних сил та регіональної економіки - 3439 Організатор природокористування - 2442.2 Фахівець з управління природокористуванням - 2310.2 Викладач вищого навчального закладу
Подальше навчання	Можливість навчання за програми: 9 рівня НРК, третього циклу FQ-EHEA та 9 рівня EQF-LLL.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, практика із використанням загально- та спеціально-наукових методів (просторового аналізу, економічних, соціологічних). Комбінація лекцій, практичних занять, розв'язування ситуаційних завдань, тренінгів, кейсів, виконання проектів, дослідницьких робіт
Оцінювання	Усне та письмове опитування; тестовий контроль; захист кваліфікаційної роботи; заліки, екзамени. Оцінювання відбувається за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано, незараховано), 100-бальною та шкалою ЕКТС (A, B, C, D, E, F, FX). - Оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність і готовність спрямувати дії на розв’язання складних непередбачуваних задач і проблем у сферах регіонального розвитку, природокористування, природо-охоронної діяльності, міського і районного планування.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність використовувати знання та уміння, набуті у процесі вивчення іноземної мови, у відносинах з контрагентами та під час обробки іншомовних джерел інформації; ЗК 2. Здатність використовувати методологічний апарат наукових досліджень для вирішення теоретичних і прикладних завдань, що постають перед фахівцями у галузі освіти та науки; ЗК 3. Здатність до формування світогляду, розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури; ЗК 4. Вміти виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності; ЗК 5. Здатність працювати з інформацією, знати інформаційні потреби суспільства, інформаційно-пошукові ресурси та вміння управляти інформацією в професійній діяльності; ЗК 6. Здатність спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань; ЗК 7. Здатність до колективних дій та організації взаємодії в колективі; ЗК 8. Здатність працювати в культурному середовищі для забезпечення успішної взаємодії у сфері науки та освіти; ЗК 9. Здатність працювати самостійно, автономно діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості; ЗК 10. Здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості, вміння управляти комплексними діями або проектами
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Здатність використовувати знання, уміння, навички в галузі організації, інформаційного забезпечення та ефективності наукових досліджень. ФК 2. Здатність і готовність аналізувати та моделювати стан та розвиток регіональних суспільних і природних систем. ФК 3. Здатність і готовність спрямувати дії на розв’язання складних непередбачуваних задач і проблем у сферах регіонального розвитку, природокористування, природоохоронної діяльності, міського і районного планування. ФК 4. Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення (мови програмування, пакети) для картографування природних, суспільних явищ і процесів та екологічних досліджень. ФК 5. Здатність розв’язувати широке коло географічних проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів. ФК 6. Здатність аналізувати географічні об’єкти і процеси природного і антропогенного походження з погляду фундаментальних принципів і знань природничих наук, а також на основі відповідних методів. ФК 7. Вміння проектувати, планувати і проводити дослідні завдання в межах своїх професійних обов’язків, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове впровадження у виробництво. ФК 8. Вміння застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі у закладах освіти. ФК 9. Знання основних сучасних положень фундаментальних наук стосовно походження, розвитку та будови Всесвіту, здатність їх

	застосовувати для формування світоглядної позиції. ФК 10. Вміння формулювати задачі моделювання, створювати моделі об'єктів і процесів у геосферах та їхніх компонентах із використанням математичних, картографічних методів і геоінформаційних технологій. ФК 11. Володіння базовими уявленнями про глобальні проблеми людства, що сприяють розумінню причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності. ФК 12. Здатність застосовувати знання про регіональний розвиток для розробки конкретних інструментів регіональної політики. ФК 13. Здатність аналізувати існуючі природні й суспільно-географічні комплекси, моделі природокористування з метою сталого розвитку регіонів.
7 – Програмні результати	
	ПРН 1. Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, у тому числі в міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі. ПРН 2. Розробляти, керувати та управляти проектами з географії, оцінювати і забезпечувати якість робіт. ПРН 3. Планувати і здійснювати дослідження в межах своїх професійних обов'язків. ПРН 4. Розробляти та впроваджувати механізми територіального менеджменту, геопланування, здійснювати моніторинг регіонального розвитку, складати плани та програми. ПРН 5. Демонструвати здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом, вміння генерувати нові ідеї в області географічних наук. ПРН 6. Застосовувати освітні технології та методи викладання предметного матеріалу з географії у закладах освіти. ПРН 7. Моделювати геосферні об'єкти і процеси, застосовуючи картографічні і математичні методи та геоінформаційні технології. ПРН 8. Ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти в складі геосфер, їхні властивості, явища та процеси, їм притаманні. ПРН 9. Володіти методами аналізу просторових зв'язків та залежностей в геосистемах (регресійний, варіаційний, дискримінантний, факторний аналіз), основами геостатистичного аналізу. ПРН 10. Уміти оцінювати ресурсний потенціал територій (регіонів) з метою подальшого рекреаційно-туристичного їх освоєння ПРН 11. Здатність здійснювати історико-географічне дослідження території, надавати економіко-географічну оцінку розвитку регіонів, розкривати специфіку регіонального розвитку, характеризувати рівень розвитку окремих держав. ПРН 12. Володіти основами професійної культури, використовувати наукову географічну літературу українською мовою та іноземною мовою, здатний до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною мовою ПРН 13. Здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби (в тому числі – за допомогою цифрових технологій) ПРН 14. Використовувати графічні способи презентації географічної літератури або власного дослідження, включно з картографічним методом, його принципами та правилами ПРН 15. Формувати в студентів уміння користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, застосовувати алгоритми

	користування картографічною продукцією при характеристиці окремих географічних об'єктів і територій
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Освітній процес забезпечують 3 доктори наук та 12 кандидатів наук. До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники університету з науковими ступенями та/або вченими званнями, а також висококваліфіковані спеціалісти. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування
Матеріально-технічне забезпечення	- Виконання програм навчальних дисциплін у повному обсязі забезпечується матеріально-технічним оснащенням кабінетів і лабораторій, основний перелік яких включає: кабінет безпеки життєдіяльності та охорони праці, кабінети комп'ютерної техніки, спеціалізовані навчально-тренінгові лабораторії та кабінети, що створюють умови для набуття студентами спеціальних компетентностей зі спеціальності 106 Географія.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	- офіційний сайт ХДУ: http://www.kspu.edu/About.aspx?lang=uk ; - точки бездротового доступу Інтернет; - наукова бібліотека, читальні зали; - Херсонський віртуальний університет http://dls.ksu.kherson.ua/dls/Default.aspx?l=1 ; - система дистанційного навчання «KSU Online» http://ksuonline.kspu.edu ; - електронний архів-репозитарій Херсонського державного університету http://ekhsuir.kspu.edu ; - електронна бібліотека http://elibrary.kspu.edu ; - Міжнародна наукова база даних Web of Science (наказ №1286 від 19.09.2017 р. Про надання доступу ВНЗ і науковим установам до електронних наукових баз даних) http://csi.webofknowledge.com/CSI/exit.do?Func=Exit&SID=C69ThC1gNFywkg7lRZQ - навчально-методичні комплекси дисциплін; - програми практик.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підготовка магістрів за кредитно-трансферною системою. Обсяг одного кредиту 30 годин
Міжнародна кредитна мобільність	Взаємозамінність залікових кредитів, участь у програмі подвійного дипломування та закордонного стажування (за наявності відповідних угод)
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	У межах ліцензованого обсягу спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

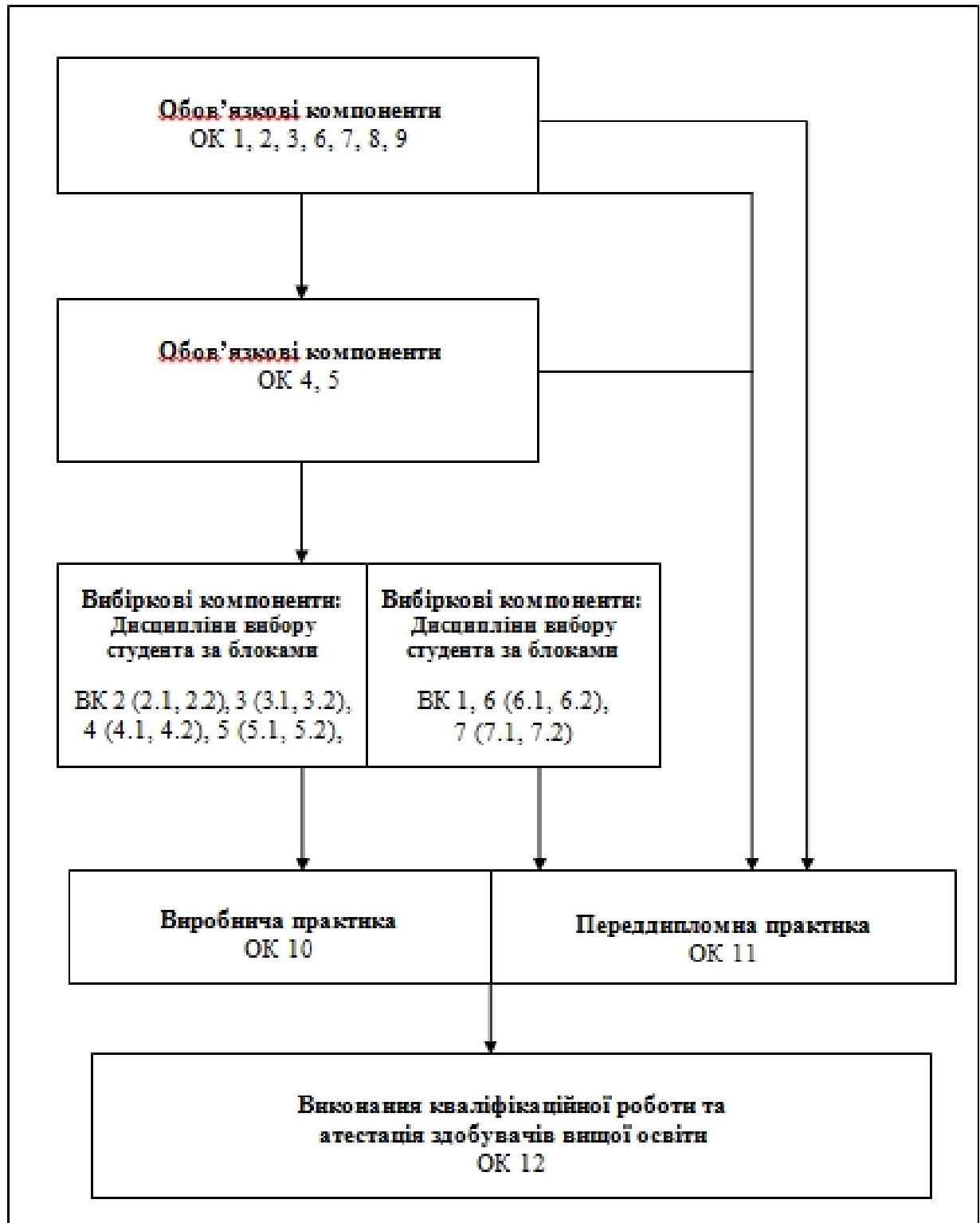
2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОК			
Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Основи наукової комунікації іноземними мовами	3	диф. залік
ОК 2	Філософія та методологія науки	3	диф. залік
	Усього	6	
Цикл професійної підготовки			
ОК 3	Регіоналістика	4	диф. залік
ОК 4	Методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти	3	диф. залік
ОК 5	Педагогіка і психологія вищої школи	3	диф. залік
ОК 6	Планування територій	5	екзамен
ОК 7	Суспільно-географічне прогнозування	4	екзамен
ОК 8	Просторовий аналіз методами геоінформаційних технологій	4	диф. залік
ОК 9	Географія Херсонської області	7	екзамен
ОК 10	Виробнича практика	18	диф. залік
ОК 11	Переддипломна практика	6	диф. залік
ОК 12	Виконання кваліфікаційної роботи та атестація здобувачів вищої освіти	7,5	захист, екзамен
	Усього	61,5	
	Загальний обсяг	67,5	
2. Вибіркові компоненти ВК			
Цикл загальної підготовки			
ВК 1	Дисципліна вільного вибору студента 1	3	диф. залік
	Усього	3	
Цикл професійної підготовки			
ВК 2	Дисципліна вільного вибору студента 2	3	диф. залік
ВК 3	Дисципліна вільного вибору студента 3	3	диф. залік
ВК 4	Дисципліна вільного вибору студента 5	3	диф. залік
ВК 5	Дисципліна вільного вибору студента 4	3	диф. залік
ВК 6	Дисципліна вільного вибору студента 6	3	диф. залік
ВК 7	Дисципліна вільного вибору студента 7	4,5	диф. залік
	Усього	19,5	
	Загальний обсяг	22,5	
	Загальна кількість	90	

Дисципліни вільного вибору

1 семестр	2 семестр	3 семестр
	Дисципліна вільного вибору студента 2: ВК 2.1. Екологічний туризм* ВК 2.2. Організація регіонального природокористування** Дисципліна вільного вибору студента 3: ВК 3.1. Теорія і практика соціологічних досліджень ВК 3.2. Методологія геоекологічних досліджень** Дисципліна вільного вибору студента 4: ВК 4.1. Організація краєзнавчих туристичних подорожей* ВК 4.2. Земельні ресурси і земельний кадастр України** Дисципліна вільного вибору студента 5: ВК 5.1. Науково-дослідницький практикум з географії* ВК 5.2. Науково-дослідницький практикум з суспільної географії	Дисципліна вільного вибору студента 1: за електронним каталогом на віртуальному сайті ХДУ Дисципліна вільного вибору студента 6: ВК 6.1. Управління регіональними туристсько-рекреаційними комплексами* ВК 6.2. Туристсько-рекреаційний комплекс Херсонської області Дисципліна вільного вибору студента 7: ВК 7.1. Географічне моделювання** ВК 7.2. Географічна експертиза та аудит

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Поточний контроль - усне та письмове опитування, оцінка роботи в малих групах, тестування, захист індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю.

Атестація здобувачів вищої освіти - підготовка та публічний захист (демонстрація) кваліфікаційної роботи та комплексний іспит (суспільно-географічне прогнозування; планування територій, методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти). Завершується видачею документу встановленого зразка про присудження випускникам ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Географ. Викладач закладу вищої освіти (Географія).

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ESG – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards_and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
2. ISCED (МСКО) 2011 – <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
3. ISCED -F (МСКО-Г) 2013 – <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
4. Проект Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING). TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
5. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556> - 18.
6. Постанова КМУ «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 р. №266 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
7. Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями (освітньо - кваліфікаційними рівнями) бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу. Ліцензія: Серія АЕ №636819, дата видачі 19.06.2015 р. / Додаток до листа МОН від 23 листопада 2015 р. №1/9-561.
8. Наказ МОН України «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 06.11.2015 №1151. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1460> -15.
9. Національний глосарій 2014 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempusoffice.pdf.
10. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 // Видавництво «Соцінформ», – К.: 2010.
11. НРК - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
12. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>.
13. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно - аналітичний огляд // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.
14. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf

Гарант освітньо-професійної програми

Ірина ОХРЕМЕНКО

